

vergadering **C174**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en
Armoedebestrijding

van 15 maart 2023

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Katja Verheyen aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de armoederisico's in 2022 – 1739 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Maaïke De Rudder aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de nieuwe SILC-cijfers – 1841 (2022-2023)	3
VRAAG OM UITLEG van Maaïke De Rudder aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de STEK-werkingen van SAAMO – 1840 (2022-2023)	7
VRAAG OM UITLEG van Maaïke De Rudder aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de maatregelen om verdere schuldopbouw te voorkomen – 1842 (2022-2023)	10
VRAAG OM UITLEG van Maaïke De Rudder aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de extra financiële middelen voor de strijd tegen kinderarmoede – 1843 (2022-2023)	12

VRAAG OM UITLEG van Katja Verheyen aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de armoederisico's in 2022 – 1739 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Maaïke De Rudder aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de nieuwe SILC-cijfers – 1841 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Suzy Wouters

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): 2.144.000 Belgen of 18,7 procent van de Belgische bevolking loopt risico op armoede of sociale uitsluiting. Dat blijkt uit de armoede-cijfers voor 2022 die Statbel, het Belgische statistiekbureau, op 16 februari publiceerde op basis van de enquête naar inkomens en levensomstandigheden (Statistics on Income and Living Conditions, SILC).

13,2 procent van de Belgen woont in een huishouden waarvan het totale beschikbare inkomen lager ligt dan de armoededrempel, die 1366 euro per maand bedraagt voor een alleenstaande. Zij worden beschouwd als een risicogroep voor monetaire armoede. Daarnaast leefde 11,5 procent van de bevolking in een huishouden met een lage werkintensiteit. 5,8 procent van de Belgen werd in 2022 geconfronteerd met ernstige materiële en sociale deprivatie.

Achter de nationale cijfers schuilen grote regionale verschillen. Voor elk van de kernindicatoren is de situatie het meest precair in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en het minst in het Vlaamse Gewest. Het Waalse Gewest situeert zich daar tussenin, maar heeft wel hogere armoedeniveaus dan het nationale niveau.

Een belangrijke vaststelling is dat het armoedecijfer – na het wegvallen van de coronasteunmaatregelen – in Wallonië en Brussel terug gestegen is naar het niveau van 2019. Het goede nieuws – om professor Wim Van Lancker te citeren – komt uit Vlaanderen: in tegenstelling tot de andere gewesten is de armoede er niet gestegen, maar blijft ze stabiel, al mag dat uiteraard niet tot zelfgenoegzaamheid of passiviteit inzake armoedebestrijding leiden.

Ik heb voor u drie vragen, minister.

Hoe evalueert u die cijfers? Welke zijn volgens u de belangrijkste conclusies voor Vlaanderen die u uit de cijfers destilleert en wat zijn volgens u de verklaringen hiervoor?

Welke impact op de armoedecijfers verwacht u in de toekomst ten gevolge van de hoge inflatie en energieprijzen?

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaïke De Rudder (cd&v): Ik zal het heel kort houden en direct overgaan tot mijn vraag, aangezien collega Verheyen alle cijfers heeft aangehaald die ook in mijn vraag stonden. Vandaar ook mijn vraag, minister. Wat zijn de conclusies die u trekt uit de nieuwe SILC-cijfers en vergen deze bepaalde aanpassingen aan de acties binnen het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding (VAPA), waar binnen heel wat beleidsdomeinen acties rond armoede zijn opgesomd?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u, collega's Verheyen en De Rudder, voor de vragen over de armoedecijfers. Hoe evalueren we die cijfers? We kunnen inderdaad wel tevreden zijn met het feit dat voor Vlaanderen geen nieuwe stijging van de armoedecijfers is vast te stellen en het armoederisico met 7,7 procent stabiel blijft tegenover vorig jaar.

We zien daarentegen geen daling meer zoals we die vorig jaar wel zagen van 9,3 naar 7,8 procent. Ik herinner hier wel aan de evaluatie van de cijfers vorig jaar, waar, vanwege de coronacrisis, de armoedegrens maar zeer beperkt toenam, terwijl het nu toch weer het geval is dat er een sterke toename is. Vorig jaar was dat een toename van 9 euro per maand voor een alleenstaande. In de nieuwe cijfers gaat het om 73 euro per maand voor een alleenstaande, wat eigenlijk meer is dan in normale jaren, terwijl dat in dat coronajaar net minder was. Tegelijk vielen in de loop van het jaar ook al enkele coronasteunmaatregelen weg. Desondanks is er dus geen toename van de armoedecijfers in tegenstelling tot een toename in de andere regio's. Wellicht zijn niet alle wijzigingen en ook het status quo tegenover voorgaande jaren statistisch significant, en moeten we dus voorzichtig zijn om hieruit al te veel conclusies te trekken.

Wat betreft de belangrijkste conclusies, en de impact van de inflatie en de energieprijzen: volgens mij is de belangrijkste conclusie dat wanneer we als overheden, elk vanuit onze eigen bevoegdheden, inzetten op de problematiek, wel degelijk nog een verschil kunnen maken in de armoedecijfers. In die zin is dit hoopgevend, temeer als we vaststellen dat we een trendwijziging kunnen realiseren net in tijden van crisis. Het moet daarbij wel gezegd worden dat die crisis heeft gezorgd voor voldoende maatschappelijk draagvlak om die investeringen te doen, wat vandaag denk ik een werkpunt is.

Anderzijds moeten we beseffen dat we niet op onze lauweren mogen rusten. De dalende trend zet zich niet door, ook niet in Vlaanderen. Daarnaast wijst collega Verheyen terecht op mogelijke gevolgen van de energiecrisis en de daarbij horende hoge inflatie, die nu vooral gedreven wordt door de voedselprijzen. Ook in een ander dossier, vorige week, hadden we daar toch een aantal relevante bedenkingen bij. Zowel energie als voeding nemen voor mensen met een laag inkomen een grotere hap uit hun maandbudget dan voor u en ik. Mensen in armoede voelen de prijsstijgingen dus sterker in hun portemonnee.

Bij mijn aantreden als minister voor armoedebestrijding, uitte ik dan ook de vrees dat de dalende armoedecijfers niet zouden aanhouden als we geen bijkomende maatregelen zouden treffen. Tijdens de begrotingsopmaak 2023 hebben we een aantal toch wel significante maatregelen. Denk aan de extra toelagen in het groei-pakket, het versterken van de sociale toeslagen, de maatregelen om huur-indexeringen te beperken voor energievervlindende woningen en dergelijke meer.

Ik wijs er ook op dat de EU-SILC-methode zeer goed is, maar net als elke indicator beperkingen kent. Zo houdt deze rekening met het inkomen, maar niet met de uitgaven. Daarom ook dat we de nieuwe indicator op basis van de referentie-budgetten, waar we het in deze commissie al regelmatig over hadden, verder willen ontwikkelen. Maar we moeten ook kijken naar verschillende andere indicatoren. Zo zien we het aantal mensen dat beroep doet op noodhulp nog verder toenemen, of zien OCMW's het aantal vragen op aanvullende financiering ook toenemen.

Volgend jaar zullen we in de EU-SILC ook de gevolgen zien van de hoge inflatie in 2022 en in welke mate de cijfers daardoor beïnvloed worden. Dat is vandaag moeilijk om in te schatten.

De laatste vraag was van collega De Rudder en ging over de conclusies die we trekken ten aanzien van eventuele aanpassingen aan de acties binnen het VAPA. In uw vraagstelling had u verwezen naar het belang van een diploma hoger

onderwijs. Dat is ook in de vaststelling van Statbel relevant. Dat is niet nieuw. Die vaststelling werd ook al in het verleden gemaakt. Het bevestigt volgens mij de noodzaak aan maatregelen die we als Vlaamse Regering nemen om het hoger onderwijs toegankelijk te maken en te houden voor jongeren die in een financieel of maatschappelijk moeilijke context opgroeien. Uiteraard blijft dat voor het onderwijsbeleid een belangrijke doelstelling.

Maar we moeten ook ruimer kijken en aandacht hebben voor de huisvestings-situatie en het welzijn van die jongeren. Onlangs was er een interview van Theo Vaes van ArmenTeKort. Hij zei dat het belangrijkste instrument in het armoede-beleid het huisvestingsbeleid is. Ik denk effectief dat we daar nog een aantal stappen moeten nemen, dat we daar nog een aantal versnellingen hoger moeten gaan om mensen in armoede extra te ondersteunen.

Omdat we vanuit de Vlaamse Regering halfweg 2022 al aanvoelden dat de energie-crisis en stijgende inflatie mogelijk sterke gevolgen konden hebben op mensen in armoede en de armoedecijfers, hebben we in september een evaluatie gedaan, en ook de aanscherping van het VAPA, met ook verschillende extra maatregelen. In die zin ben ik niet van oordeel dat deze nieuwe cijfers een aanpassing van het VAPA vergen, al mogen we inderdaad, zoals in de vraagstelling van beide collega's ook aan bod kwam, niet op onze lauweren rusten. Ik denk dat de komende periode ook voor het armoedebeleid een bijzonder uitdagende periode zal zijn.

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Het is bijna een traditie dat ik deze vraag elk jaar stel. In het verleden had voormalig minister Beke de eer om te antwoorden. Nu is het aan u. Maar sowieso dank ik u voor uw duidelijke antwoorden, en ik sluit me ook aan bij de standpunten en de conclusies die u net gemaakt hebt. Ik wil wel nog één ding benadrukken, en dat is ook iets dat ik elk jaar doe, of zelfs meermaals per jaar. Ik weet, we hebben armoede in Vlaanderen, en het is een strijd die we moeten blijven voeren, maar de cijfers sterken mij opnieuw als er soms gezegd wordt dat Vlaanderen kil en koud is, kommer en kwel, en dat is het niet. Dat laten deze cijfers ook weer zien.

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaïke De Rudder (cd&v): Dank u wel, minister, om grondig te antwoorden op deze vraag, en te verwijzen naar de maatregelen die we als Vlaanderen al nemen. We zetten al heel sterk in op het armoedebeleid. De cijfers bewijzen dat. Maar het is ook goed dat we de kanttekening maken dat we voorzichtig moeten blijven. Elke persoon in armoede is er één te veel. Maar ik wil ook verwijzen naar de budgetten die dit jaar en volgend jaar extra vrijgemaakt worden, om te blijven inzetten op armoede, en die kunnen natuurlijk alleen maar ten goede komen.

Voor de rest zullen we dit blijven opvolgen. Ik wil alleen nog zeggen dat we die SILC-cijfers grondig moeten analyseren, maar ook het feit dat dat natuurlijk niet alles weergeeft. Zoals u ook al zei: het inkomen zit daarin, maar niet de uitgaven. Het is een belangrijke parameter, maar we moeten natuurlijk ook alles in zijn context kunnen plaatsen. Ik ben blij dat we tevreden kunnen kijken naar de cijfers, maar we moeten elke dag verder het armoedebeleid blijven voeren.

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Dank aan de collega's voor de vragen. Ik denk dat het belangrijk is dat we ons daar goed over buigen. In algemene zin is het aantal Vlamingen onder de armoededrempel stabiel gebleven. We zitten zelfs nog onder het niveau van voor corona, denk ik. We hebben het er in het verleden ook al over

gehad: als de inkomens nationaal dalen, dan verandert dat. U gaf dat ook aan in uw antwoord.

Ik denk, collega's, dat we hier wel het belang zien van de sociale welvaartstaat en een robuuste sociale zekerheid. Ik hoor sommige fracties in de plenaire vaak die sociale zekerheid wat ondergraven. Ik denk dat dit een bewijs is dat we dat vooral niet moeten doen, zeker in de huidige tijden. Minister, ik apprecieer wel dat u zegt dat we niet op onze lauweren mogen rusten.

Dit zijn dalingen in de armoedecijfers die we al lang niet meer gezien hadden. Maar ik heb daarnet in het verhaal de inspanningen van het federale niveau – begrijpelijk: u bent Vlaams minister – niet gehoord. Ik wil daar toch nog eens naar verwijzen: het systeem van tijdelijke werkloosheid tijdens corona, zodat men kon blijven rekenen op een stabiel inkomen: tal van federale covidsteunmaatregelen voor de meest kwetsbaren; de voedselhulp; OCMW-ondersteuning; psychologisch welzijn, enzovoort, zodat die bescherming toch op een hoog niveau bleef.

We hadden het over corona, maar de Oekraïne-crisis en de energiecrisis zijn daarna gevolgd. Ook daar heeft die federale overheid er alles aan gedaan om de koopkracht van de bevolking en de meest kwetsbaren toch te blijven ondersteunen: de uitbreiding van het sociaal tarief, ook al zijn velen daartegen; de automatische indexering van lonen en uitkeringen; de btw op energie naar 6 procent; extra steun voor de OCMW's ... Dat speelt een belangrijke rol. Daardoor is de armoede niet verder toegenomen. We hebben daar een schokdemper ingevoerd die nodig was in crisistijden. Dat is niet altijd evident.

Die armoededrempel kijkt vooral naar het inkomen. Wat aan uitgavekant verholpen kan worden – die daling van de btw op energie, die koopkracht – zie je niet altijd in die indicatoren. Maar de conclusie is toch dat we de meest kwetsbaren goed door twee opeenvolgende crisissen hebben geloodst, zowel bij de federale overheid als hier. Maar op Vlaams niveau mis ik toch wat structurele zaken, en ik ben blij, minister, dat u zegt hoe cruciaal dat huisvestingsbeleid is. Als ik dan zie dat we dan met een minister van Wonen zitten in Vlaanderen die zegt dat we moeten stoppen met op die 20 procent meest kwetsbaren te focussen, dan ben ik toch wat bezorgd. Net die groep hangt af van de overheid om vooruit te gaan, om dat verschil te kunnen maken.

Ik heb twee vragen voor u, minister. In de vorige begrotingsronde heeft uw partij toch sterk op die verhoging van dat kindergeld proberen te wegen. Dat is dan uiteindelijk niet gelukt. Plant u daar een nieuwe poging? Ziet u daar nog mogelijkheden om het armoedebestrijdingsbeleid nog te versterken?

Twee, wat zult u op Vlaams niveau structureel doen om de situatie van mensen in armoede te blijven verbeteren? U zegt dat we niet op onze lauweren mogen rusten. Wat zult u bijkomend doen? Kunt u mij een maatregel noemen waar Vlaanderen echt gezorgd heeft dat die armoede niet is toegenomen?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Misschien eerst een opmerking over de verhouding tussen het Vlaamse en het federale niveau. Het is ontegensprekelijk zo dat ook de federale overheid een erg belangrijke rol heeft gespeeld bij de inkomensondersteuning van mensen in armoede. Het zal u niet verwonderen dat wij die maatregelen ook steunen, vanuit de cd&v-fractie spreek ik dan. Maar ook als Vlaamse overheid vinden we het natuurlijk een goede zaak dat er systemen bestaan als tijdelijke werkloosheid. Ik wijs er wel op – en dat blijkt ook uit het debat – dat elke overheid een rol te spelen heeft, een verantwoordelijkheid heeft, en ook eigen initiatieven kan nemen. In Vlaanderen hebben we dat ook gedaan. Je merkt ook dat dat een verschil maakt.

De federale maatregelen zijn toepasselijk op het hele grondgebied, hebben zelfs financieel – zeker voor de inkomensondersteuning, rond energie, het sociaal tarief bijvoorbeeld, en ook de tijdelijke werkloosheid – zeker een even grote impact in Wallonië en Brussel als in Vlaanderen, proportioneel gesproken. En toch merk je dat Vlaanderen licht gunstig evolueert, en dat Wallonië en vooral Brussel zeer negatief evolueren.

Ik was gisteren nog op een tewerkstellingsproject in Brussel, waar ik ook mijn frustratie daarover heb uitgedrukt. Vanuit Vlaanderen doen wij daar het nodige, vanuit onze gemeenschapsbevoegdheden, om ook onze bijdrage te leveren aan het armoedebelief in Brussel. Maar er is een toch wel redelijk stuitend tekort aan sense of urgency – zeker in Brussel, over Wallonië zal ik me niet uitspreken – over die problematiek van tewerkstelling van kansengroepen en armoedebestrijding. Ik denk dat we daar door de cijfers aantonen dat we boven op het federale beleid vanuit Vlaanderen toch wel een vrij goed beleid voeren.

Wat het woonbeleid betreft, ben ik het met u eens dat we daar nog extra stappen moeten zetten. Ik ben het ook niet eens met de uitspraak van collega Diependaele over de laagste 20 procent. Ik ben het wel eens met zijn visie dat we niet enkel mensen in armoede in de strikte zin van het woord moeten beogen, en dat we ook naar de lage middenklasse moeten kijken. Maar als je puur naar de cijfers kijkt: aangezien we met Vlaanderen een armoederisico hebben van 7,7 procent, is focussen op de laagste 20 procent ook focussen op de lage middenklasse. Dus ik denk dat hij daar in zijn uitspraak de bal heeft misgeslagen. Maar het is een uitzonderlijk belangrijk beleidsdomein, waar het alle hens aan dek is – samen met de lokale besturen, trouwens – om extra te investeren in sociale woningbouw. Je merkt dat bepaalde lokale besturen op dat vlak effectief heel grote stappen vooruit zetten, en dat anderen dat minder doen. Ik denk dat het de verantwoordelijkheid is van onze driehonderd Vlaamse gemeenten, en ook van de gemeenten in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, om daar het nodige rond te doen.

Het groeipakket, daar kent u ons standpunt over. Wij zijn voor een automatische indexering van alle uitkeringen en alle lonen, dus ook van het groeipakket. Alleen is dat in de huidige budgettaire context niet meegerekend, en was dat niet het akkoord in de Septembeerklaring. Maar we blijven ervan overtuigd dat dat een goede zaak is, al moet je als minister verantwoordelijk voor Armoedebestrijding eerder focussen op sociale toeslagen. Die zijn veel gericht. Ik denk trouwens in het algemeen – en dat geldt ook voor een aantal federale maatregelen – dat we altijd goed moeten nadenken dat onze belastingkredieten en onze financiële middelen vanuit de overheid doelmatig worden aangewend. Een generieke maatregel voor alle inwoners is niet altijd de meest efficiënte maatregel in een beleid van armoedebestrijding.

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Misschien nog een reactie naar collega Veys, als ik dat mag doen. Onze fractie is ook voor een sterke Vlaamse sociale zekerheid, zelfs voor een federale, met de nodige solidariteit, maar zonder de verspillingen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Maaïke De Rudder aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de STEK-werkingen van SAAMO – 1840 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Suzy Wouters

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaïke De Rudder (cd&v): Duizenden mensen die recht hebben op een vorm van sociale bescherming, nemen dat recht niet op. De STEK helpt om lokaal in te zetten op sterkere netwerken en op betere sociale bescherming. Zo verhoogt de STEK voor meer mensen de kans om hun rechten op kwaliteitsvolle dienstverlening en voldoende inkomen te laten gelden. Het model werd ontwikkeld in de lokale opbouwwerkpraktijk. SAAMO kreeg extra middelen van de Vlaamse overheid om tegen eind 2022 zestien nieuwe STEK-praktijken uit te bouwen samen met lokale besturen en partnerorganisaties.

Op 16 februari was er een inspiratiedag rond de STEK-werkingen. Vandaar mijn vragen, minister. Wat waren de bevindingen over de STEK-praktijken? Zullen deze uitgerold worden over heel Vlaanderen? Indien ja, worden hier dan extra middelen voor voorzien om dit te ondersteunen vanuit de Vlaamse overheid, en hoeveel?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u, collega De Rudder, voor de vraag over de STEK-praktijken. Ik kon zelf aanwezig zijn op de inspiratiedag in het Circularium in Anderlecht, en ik heb daarna ook een bezoek gebracht aan de werking in de Peterboswijk in Anderlecht, een van de moeilijkste en trouwens slechtst beheerde wijken van het land. Echt schandalig, tussen haakjes, hoe het lokaal bestuur daar omgaat met twee lokale huisvestingsmaatschappijen die niet samenwerken. Enfin, ik nodig u allemaal uit om daar eens ter plaatse te gaan. Het is een regelrechte schande. Maar goed, ik kan moeilijk anders dan mijn frustratie daarover hier ook even te uiten.

Wat de STEK-werking betreft – want dat is dan waar Vlaanderen in Brussel en in de rest van Vlaanderen activiteiten ontwikkelt – heb ik wel kunnen zien dat dat voor een bijzonder goede dynamiek zorgt in de samenwerking tussen verschillende organisaties. Ik heb ook kunnen vaststellen dat de noden hoog zijn. De STEK-werkingen brengen zoden aan de dijk, maar blijven ook sterk afhankelijk van de inzet van andere sectoren en overheden, ook van lokale overheden zoals in Anderlecht. Er wordt vaak gezegd dat er in Vlaanderen veel hulpaanbod is, en dat is ook zo, maar dit aanbod werkt nog te veel naast elkaar. Ik heb gezien dat de STEK-werkingen plaatsen zijn waar die verbinding tussen hulp- en dienstverleningsaanbod dagelijks gelegd wordt ten gunste van maatschappelijk kwetsbare groepen. De STEK-werkingen streven ernaar het geheel van het diverse hulp- en dienstverleningsaanbod naar kwetsbare buurten te brengen.

Naast deze focus op samenwerking en netwerken tussen partners en organisaties, is er natuurlijk ook de positie van de gebruiker. Daarvan stel ik vast dat SAAMO er zeer goed in slaagt om de voorziene functies van de STEK-werking effectief in de praktijk te brengen. Ik geef een aantal voorbeelden. Bezoekers kunnen er leren, en een mooi voorbeeld hiervan zijn de Digipunten die op veel plekken zijn ontstaan. Bezoekers worden er onthaald en doorverwezen, mede doordat organisaties als het centrum algemeen welzijnswerk (CAW), OCMW of sociale huisvestingsmaatschappijen (SHM's) binnen de STEK een onthaal voorzien. Mensen ontmoeten er elkaar, en dat op een heel laagdrempelige manier. Dat kan gaan van dialoogtafels rond psychische kwetsbaarheid tot gezamenlijke soepmomenten met de buurt. En tot slot, en niet onbelangrijk: ook het politiserend werk wordt in de praktijk gebracht in de STEK-werkingen. De mensen worden er uitgenodigd om na te denken over oplossingen voor een betere sociale bescherming, en nemen er ook initiatieven toe. Dat kan bijvoorbeeld uitmonden in een dialoog met het lokale bestuur, waarna het lokaal bestuur de aanbevelingen ook, uiteraard idealiter, omzet in de praktijk.

De uitrol over Vlaanderen loopt momenteel. Met de projectmiddelen die we in 2019 hebben voorzien, hebben we de opstart en uitbouw van zestien STEK-werkingen

ondersteund. Belangrijk om daarbij aan te geven is dat er uiteraard meer STEK-werkingen uit de blokken geschoten zijn, die dan bijvoorbeeld deels gefinancierd werden of worden vanuit een lokaal bestuur, zoals dat meestal gaat in de samenwerkingen tussen lokale besturen en SAAMO.

Ook belangrijk om mee te geven is dat een STEK geen label is of niet iets is wat enkel SAAMO doet of kan doen. Andere organisaties kunnen binnen hun werkingen aan de slag met de methodiek en functies van de STEK, of kunnen STEK-werkingen opstarten en uitbouwen. Net daarom diende ook de inspiratiedag in februari waarnaar u verwijst in uw vraag. De expertise en de methodiek werden er bekendgemaakt en gedeeld, en we kunnen zeggen dat er een zeer brede interesse is. Er namen mensen van maar liefst honderd verschillende organisaties deel, waaronder mensen van Ligo, lokale besturen, het centrum algemeen welzijnswerk (CAW) en dergelijke meer. Alle materiaal wordt ondertussen ook breed verspreid en is gratis te downloaden.

Ik ga er dan ook van uit dat die locaties hun meerwaarde meer en meer zullen aantonen, zodat ook andere lokale besturen vragende partij zullen worden om op hun grondgebied dergelijke werkingen op te zetten.

Dan kom ik tot uw derde vraag. De middelen die we voorzagen waren projectmatig, en in die zin een impuls om de methodiek van de STEK in Vlaanderen en Brussel een goede start te geven. In die zin was dit perfect om er met de projectmiddelen voor te zorgen dat een nieuw model, de STEK, uitgedacht door SAAMO en het steunpunt Mens en Samenleving (SAM), in de praktijk getest en bijgestuurd kon worden om nadien verder zijn weg te vinden. Het is niet mijn bedoeling om hiervoor dus opnieuw projectmiddelen te voorzien. De meeste STEK-werkingen die met de projectmiddelen werden opgestart, worden nu ook verduurzaamd of verdergezet met bijvoorbeeld middelen van lokale besturen, door partners die een rol opnemen binnen een STEK-werking of vanuit de reguliere subsidie-enveloppe die SAAMO krijgt van de Vlaamse overheid. Deze werkwijze en manier van financiering loopt gelijk met de werkwijze die SAAMO ook binnen andere projecten hanteert. Zo heeft SAAMO bijvoorbeeld met zeer veel lokale besturen reeds convenanten of samenwerkingen voor projecten binnen het eigen grondgebied. In alle geval blijf ik de ontwikkelingen op dit vlak ook opvolgen, en ik bekijk ook of er nog extra maatregelen nodig zijn.

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaike De Rudder (cd&v): Dank u, minister, voor een toch wel zeer positief antwoord. Ik heb deze vraag ook gesteld naar aanleiding van de inspiratiedag die heeft plaatsgevonden. Zelf ben ik ook een enorme voorstander van zulke STEK-werkingen, niet alleen voor die onderbescherming, maar vooral om het netwerk te kunnen uitbreiden, omdat we net zien dat mensen die in armoede leven, een heel broos netwerk hebben, en eigenlijk via deze STEK-werkingen dat netwerk kunnen uitbreiden, en daar toch heel wat ondersteuning van kunnen krijgen.

Het is heel goed dat er zestien STEK-werkingen opgestart zijn, en vooral met die meerwaarde – die u ook aangehaald hebt – van verbinding tussen hulp en dienstverlening. Ik denk dat dat de belangrijkste meerwaarde is van zo'n werking.

Ik heb ondertussen ook op de website gekeken, en alle info die op de inspiratiedag meegedeeld is, vinden we daar ook al op terug. Ik hoop dat de lokale besturen die daar nog geen tijd voor gehad hebben, daar toch naar zullen kijken, omdat we ook wel zien dat voor de plattelandsgemeenten – dus de gemeenten die wat verder af liggen – de vraag naar zo'n werking, naar zo'n ondersteuning, toch het grootst is. Ik pleit er enorm voor om die werkingen te kunnen uitbreiden naar het platteland.

Ik hoop – en dat is ook een oproep die ik wil meegeven, minister – dat zo’n inspiratiedag in de toekomst misschien opnieuw georganiseerd kan worden. Ik heb wel al gehoord dat het heel inspirerend was, en dat er heel veel goede input naar boven is gekomen. Als we willen dat er nog meer lokale besturen, OCMW’s, CAW’s hiermee aan de slag gaan, dan denk ik dat we regelmatig zo’n inspiratiedag moeten organiseren, om daar zeker het infonetwerk te kunnen uitbreiden.

Ik heb geen bijkomende vragen meer.

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Minister, als ik zo’n vraag voorbereid, ga ik altijd kijken of er nog al parlementaire vragen over gesteld zijn. Het verbaasde me dat er eigenlijk vrij weinig vragen over de STEK-werking gesteld zijn in het verleden. Ik denk dat die STEK-werkingen echt een voorbeeld zijn van waar we naartoe willen met ons welzijnswerk: laagdrempelig, multidisciplinair, met hulpverleners en vrijwilligers die niet voor de cliënt, maar zoveel mogelijk samen met de cliënt naar oplossingen op zoek gaan.

Collega De Rudder vroeg naar extra middelen. U hebt duidelijk gezegd dat er projectmiddelen voorzien waren, maar dat u dat niet meer ging doen. Ik denk ook dat bijkomende middelen niet vereist zijn om dat overal in Vlaanderen uit te rollen, vooral ook omdat de kern, of de taak, erin bestaat om diensten met elkaar te doen samenwerken. Ik ben dus zeer tevreden met het antwoord.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: We zullen zeker aan SAAMO meegeven dat er nog interesse is, en dat ze dat nog kunnen bekijken, samen met SAM vzw en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), om zo’n inspiratiemoment op een later moment nog eens te organiseren, om vooral alle lokale besturen ook aan te moedigen om te bekijken of dit ook op hun grondgebied geen opportuniteiten biedt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Maaïke De Rudder aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de maatregelen om verdere schuldopbouw te voorkomen – 1842 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Suzy Wouters

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaïke De Rudder (cd&v): Ik heb een eerder korte vraag en een vervolgvraag.

In het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding (VAPA) is een actie opgenomen rond het nemen van maatregelen om verdere schuldopbouw te voorkomen. We hebben in het verleden vastgesteld dat de oorspronkelijke schuldenlast vaak verhoogd wordt door herhaalde, bijkomende invorderingskosten, en dit elke keer wanneer een gerechtsdeurwaarder actie onderneemt om een schuldenaar de schulden te laten betalen. Om verdere schuldopbouw te voorkomen, werd er vooropgesteld een protocol af te sluiten met de koepels en de federaties van invorderaars. Een werkgroep zou aan een gedragen tekst van dit protocol werken tegen begin dit jaar.

We hebben begin dit jaar ook een bijsturing gehad van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding, en toen gaf u aan, minister, dat het protocol tegen de schuldopbouw in een eindfase zat, en dat de ontwerp teksten afgerond waren en beschikbaar zijn voor de verschillende partners.

Minister, wat is op dit moment de stand van zaken van deze actie? Zijn de ontwerpteksten effectief al afgerond? Zo ja, wat is de uitkomst en hoe gaat het nu concreet verder? Zo nee, wanneer zullen de teksten dan afgerond worden?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega De Rudder, de ontwerptekst van het protocol tot beperking of vermindering van overbodige invorderingskosten is inderdaad gefinaliseerd in de werkgroep. Dat kan ik nogmaals bevestigen. Ik heb daarom aan de verschillende leden van de werkgroep gevraagd deze tekst te laten valideren door de bestuursorganen van hun organisaties. Doordat die bestuursorganen niet altijd zeer frequent samenkomen, gaat hier wel wat tijd overheen. Ik verwacht heel binnenkort de eventuele opmerkingen en aanvullingen van de laatste leden te ontvangen.

De volgende stap is dat ik de protocoltekst ook voorleg aan de Vlaamse Regering. Het is mijn intentie dit op korte termijn te doen, om vervolgens over te gaan tot een formele ondertekening van het document door de partijen.

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaike De Rudder (cd&v): Bedankt, ik denk dat dat een heel duidelijk antwoord is. Laat ons in ieder geval uitkijken naar het vervolg, want ik denk dat dat toch het belangrijkste is: dat we tot die protocoltekst kunnen komen, en dat die goedgekeurd wordt door de Vlaamse Regering, in het belang van al onze mensen met schulden. Op die manier kunnen die voorkomen dat er extra schulden bij komen. Ik kijk dus uit naar de goedkeuring van deze tekst.

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Een tijdje terug heb ik de ontwerpteksten al eens kunnen bekijken. Op zich is dit een evenwichtig document, wat op zich al een verdienste is. Er is voldoende nadruk gelegd op het maximaal vermijden van de schuldopbouw en het verder aangroeien van de schuldenmassa.

Ik heb ook wel twee bedenkingen.

Ten eerste betreft het een herenakkoord. Dat wil zeggen dat het niet afdwingbaar is. Maar op zich zijn er genoeg herenakkoorden die uitermate goed functioneren, dus daar krijgt de tekst van mij wel het voordeel van de twijfel.

Mijn tweede punt is de rol van die incasso-ondernemingen. En dat is iets waar ik mij wel zorgen over maak. Die incassobureaus hebben soms een slechte reputatie. Ik weet niet of dat al dan niet terecht is, dus dat laat ik in het midden, maar ze gaan vaak als cowboys te werk. De beroepsvereniging neemt, in tegenstelling tot de gerechtsdeurwaarders, die veel strenger en veel beter gereguleerd zijn, geen echte concrete engagementen in het protocol om zelf mogelijke wanpraktijken door incassobureaus aan te pakken. Mocht de beroepsvereniging nu meeluisteren, dan geef ik graag de suggestie mee om hun audit op de naleving van hun deontologische code eventueel beschikbaar te stellen, kwestie van de transparantie te verhogen, maar ook om misschien wat te werken aan hun kwalijke imago. Ik geef het graag mee. Ik weet niet hoe u daar zelf tegenover staat, minister.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Op een moment dat nog niet alle reacties binnen zijn, is het moeilijk om al inhoudelijk de discussie te voeren. We gaan dat sowieso grondig bekijken.

Voorlopig zijn de reacties op de tekst die we hebben binnengekregen, positief. Maar ze zijn nog niet allemaal binnen, en daarom, uit respect voor het proces bij de andere partners, moeten we nog even wachten om dat echt al vrij te geven.

Wat incasso betreft: aangezien we weinig bevoegdheden rechtstreeks hebben ten aanzien van incasso, is dat wat we kunnen doen. We hebben zelf wel initiatief genomen om de incassosector mee te nemen. Dit is effectief een essentiële sector wanneer het gaat over de invordering van schulden. Die sector zit anders in elkaar dan de sector van de gerechtsdeurwaarders. Zij hebben bijvoorbeeld geen tucht-procedures en dergelijke. Maar ze willen wel mee in het verhaal als sector, dat hebben ze bevestigd. En we gaan hen inderdaad ook moeten wijzen op hun cruciale verantwoordelijkheid in deze sector. Ik denk dat het ook terecht is om dat hier op te merken.

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaïke De Rudder (cd&v): Net zoals collega Verheyen had ik ook nog wel een paar inhoudelijke vragen, maar ik heb ze nog niet gesteld omdat er inderdaad nog een aantal reacties moeten binnenkomen van de bestuursorganisaties. Maar ik ga er wel van uit, of ik veronderstel, dat zodra de tekst ook is goedgekeurd door de Vlaamse Regering, we dan misschien nog eens een nieuwe vraag kunnen stellen in de commissie, om daar dan nog eens verder op in te gaan of er inhoudelijk een aantal vragen over te stellen. Dank u wel.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Maaïke De Rudder aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de extra financiële middelen voor de strijd tegen kinderarmoede – 1843 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Suzy Wouters

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaïke De Rudder (cd&v): In de begroting is een aanzienlijke financiële versterking voorzien voor de strijd tegen kinderarmoede. De begroting voor 2023 bevat 8 miljoen euro extra, en dat bedrag wordt verdeeld over dit jaar en volgend jaar. Tijdens de bespreking van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding (VAPA) op 18 januari kwam het extra budget voor de problematiek van kinderarmoede ter sprake. Ik denk dat alle collega's hier aanwezig toen ook gevraagd hebben naar bijkomende info rond die extra financiële middelen. U hebt toen aangegeven dat er op dat moment nog gesprekken bezig waren over hoe het bedrag verdeeld zal worden en of er al dan niet met een projectoproep gewerkt zal worden. U gaf ook aan dat het niet Brussel zal zijn die zal bepalen hoe de middelen ingezet zullen worden, maar dat er ook met stakeholders, waaronder de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), gesproken zou worden.

Vandaar, heel concreet, mijn vragen, minister. Is er ondertussen al meer nieuws over het extra budget en hoe het verdeeld zal worden? Zijn er al gesprekken opgestart met de stakeholders? Is de VVSG al betrokken? Wat is dan de verdere timing om die middelen ook te gaan verdelen?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u wel, collega de Rudder, voor de vraag.

De begroting van 2023 bevat eenmalig 4 miljoen euro extra voor de strijd tegen kinderarmoede. Er is ook voorzien om dat in de begroting 2024 te herhalen. Zo

komen we tot dat totaalbedrag van 8 miljoen euro. De extra middelen voor 2023 zullen inderdaad gaan naar initiatieven op het terrein die netwerken van relevante actoren ondersteunen of aanvullen om een daadwerkelijk verschil te maken in het terugdringen van kansarmoede bij schoolgaande kinderen en jongeren. Via een projectoproep wil ik dergelijke acties een duw in de rug geven, rekening houdend met reeds bestaande initiatieven op dit vlak, zonder wat goed loopt nog eens dubbel te subsidiëren.

Hoe hebben we dat vormgegeven? We doen dat inderdaad door in dialoog te gaan met de stakeholders. Toevallig is het deze namiddag dat zij ook naar ons kabinet komen. Ik zal, als de plenaire vergadering het mij toestaat, daar ook passeren. We willen met het departement onze eerste ideeën naar uitwerking voorleggen en bespreken met deze stakeholders. Het is mijn intentie om de resultaten van deze bijeenkomst op korte termijn in de projectoproep te verwerken en daarna zo snel mogelijk te lanceren.

Dit komt natuurlijk boven op reeds bestaande initiatieven. Ik verwijs bijvoorbeeld naar de projectoproep die ik gisteren samen met collega Crevits heb gelanceerd, met ruim 1 miljoen euro, om projecten van gezinsondersteuning van gezinnen in armoede ook te steunen. Daar zullen ook vijf projecten gehonoreerd kunnen worden, als die goed scoren op de verschillende criteria. Dit komt daar bovenop, en ik hoop daar zo snel mogelijk meer duiding over te kunnen geven.

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaike De Rudder (cd&v): Ja, goed, dan heb ik mijn vraag een beetje te vroeg gesteld. Dan hoop ik dat er vanmiddag een constructief dialoogmoment zal plaatsvinden. Ik ga er wel van uit, minister, dat er sowieso gewerkt zal worden met een projectoproep, en dan hoop ik natuurlijk dat de lokale besturen daar massaal op zullen inschrijven, om toch ook weer van deze gelegenheid gebruik te maken om extra middelen te voorzien om verder te werken aan kinderarmoede. Maar ik stel voor dat we dan binnenkort nog een nieuwe vraag stellen over het resultaat van het dialoogmoment deze namiddag.

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Mijn vraag gaat niet over de projecten in kwestie, maar wel over armoedebestrijding en hoe lokale besturen dat beter kunnen doen. Dat is een beetje een persoonlijke frustratie. Het gaat ook terug op een Vooruitvoorstel. Het gaat over de gegevensuitwisseling van wat men vaststelt van armoederisico bij het agentschap Opgroeien. Ik heb de vraag enkele keren gesteld aan uw voorganger, minister Beke, om dat mogelijk te maken. Lokale besturen zouden dan de data krijgen, indien die gezinnen daarmee akkoord gaan, zodat zij op die verdoken armoede kunnen werken, dat we daar sociaal in gang kunnen schieten, dat we daar aan armoedepreventie kunnen doen.

Ik heb dat ook aan uw collega, minister Crevits, gevraagd – ik denk dat we daar een decreet voor gestemd hebben, het zal eind juni, begin juli geweest zijn –, die me toen zei dat ze er werk van zou maken. Maar vandaag stel ik vast dat er nog steeds geen schrijven is geweest, als ik me niet vergis, van het agentschap Opgroeien aan de lokale besturen, met de boodschap dat ze dat kunnen aanvragen.

En dan over de methode: dat zal ook betekenen dat die regioverpleegsters die dat vaststellen wanneer zij langsgaan bij alle gezinnen met een boorling, ook moeten vragen of ze daarvoor openstaan.

Heeft u daar iets van nieuws rond? Is dat al mogelijk? Kunt u daar werk van maken? Is dat iets wat een minister moet doen? Want we naderen toch het einde van de legislatuur, en als dat deze legislatuur nog niet gerealiseerd wordt, is dat

toch wel een kaakslag voor het lokaal sociaal beleid. Dus een warme oproep om daar werk van te maken, en hopelijk kunt u mij al wat meer vertellen.

– *Koen Daniëls treedt als voorzitter op.*

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Bij mijn weten, collega Veys, is het decreet inderdaad gestemd, en kunnen overeenkomsten al gesloten worden. Ik zal navragen wat de meest recente stand van zaken is, en als we info hebben, zullen we dat sowieso ook bezorgen, hetzij via het verslag, hetzij bij een volgende commissie.

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaike De Rudder (cd&v): Ik denk dat dat inderdaad nog eens nagekeken moet worden, en vandaar mijn oproep, minister, om ook nog eens, ook al is het al mogelijk, een oproep te doen naar de lokale besturen dat die mogelijkheid er is. Ik hoor op het terrein dat daar nog altijd wat vragen rond zijn, en dat nog niet alle lokale besturen op de hoogte zijn van deze mogelijkheid. Het decreet is inderdaad gestemd, maar ik doe toch een warme oproep om de lokale besturen daar nog eens extra op te wijzen, als het mogelijk is, om die overeenkomsten te kunnen afsluiten, om dan verder werk te kunnen maken van het lokale armoedebeleid.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.